

**UCHWAŁA NR XXV/257/20
RADY MIEJSKIEJ W SOBÓTCE**

z dnia 27 listopada 2020 r.

w sprawie zamiaru połączenia samorządowych instytucji kultury

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 9 i art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. h ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 i 1378), art. 18 ust. 1 i ust. 3 oraz art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 194 oraz z 2019 r. poz. 2020) oraz art. 5a ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 2020 r. poz. 902)

**Rada Miejska w Sobótce
uchwała co następuje:**

§ 1. 1. Z dniem 1 marca 2021 r. zamierza się połączyć dwie samorządowe instytucje kultury: Ślązański Ośrodek Kultury i Muzeum Ślązańskie im. Stanisława Dunajewskiego w Sobótce, dla których organizatorem jest Gmina Sobótka, w jedną samorządową instytucję kultury pod nazwą Ślązańskie Centrum Muzealno-Kulturalne.

2. Połączenie instytucji kultury, o których mowa w ust. 1 nie spowoduje uszczerbku w wykonaniu ich dotychczasowych zadań i ma służyć poprawie efektywności wykonywania zadań własnych gminy w zakresie zaspakajania potrzeb kulturalnych wspólnoty, a także uproszczenia struktur zarządzania z uwzględnieniem oszczędności i sprawności funkcjonowania w powstałej po połączeniu instytucji kultury oraz alokacji osiągniętych oszczędności w celu realizacji zadań statutowych nowopowstałej instytucji kultury.

3. Uzasadnienie przyczyn zamiaru połączenia instytucji kultury stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwałę wraz z uzasadnieniem przekazuje się celem zasięgnięcia opinii przez Radę do Spraw Muzeów i Miejsc Pamięci Narodowej.

§ 3. Treść uchwały wraz z uzasadnieniem zostanie podana do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy w Sobótce.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Sobótka.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Sobótce

Hanna Piwowarska

Uzasadnienie

Gmina Sobótka jest organizatorem dla działających na jej terenie dwóch samorządowych instytucji kultury: Ślązańskiego Ośrodka Kultury i Muzeum Ślązańskiego im. Stanisława Dunajewskiego.

Ślązański Ośrodek Kultury, zwany dalej „ŚOK”, to instytucja działająca w oparciu o postanowienia Uchwały NR VII/60/19 Rady Miejskiej w Sobótce z dnia 23 maja 2019 r. w sprawie uchylecia Uchwały Nr VI/50/19 Rady Miejskiej w Sobótce z dnia 25 kwietnia 2019 roku w sprawie zmiany nazwy i statutu Ślązańskiego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Sobótce oraz zmiany nazwy i statutu Ślązańskiego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Sobótce. Zgodnie ze Statutem, zakres działania i realizacja zadań Ślązańskiego Ośrodka Kultury obejmują wiele sfer aktywności, m.in.:

- a) integrowanie społeczności lokalnej poprzez zespołowe uczestnictwo w działaniach kulturalnych,
- b) prowadzenie pracowni artystycznych dla dzieci młodzieży i dorosłych,
- c) tworzenie i upowszechnianie scenicznych programów artystycznych,
- d) organizowanie wystaw,
- e) organizowanie konkursów,
- f) organizowanie koncertów, przeglądów i festiwali,
- g) współdziałanie z instytucjami upowszechniania kultury, bibliotekami innych sieci, organizacjami i stowarzyszeniami w rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb kulturalnych społeczności lokalnej,
- h) dokumentowanie, gromadzenie i upowszechnianie dóbr kultury,
- i) organizowanie stałych form prezentacji dorobku i osiągnięć amatorskiego ruchu artystycznego oraz promowanie najbardziej wartościowych dokonań twórców i zespołów,
- j) wypracowywanie i upowszechnianie nowych form i metod pracy w kulturze, szczególnie przy wykorzystaniu nowoczesnych środków techniki,
- k) współdziałanie w zakresie krajowej i zagranicznej wymiany kulturalnej,

ŚOK od 2018 roku zarządza w Sobótce obiektem – Regionalnym Centrum Kultury Słowiańskiej przy ul. F. Chopina 25, które mieści w sobie:

- a) siedzibę Ośrodka,
- b) siedzibę Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Sobótce,
- c) sale warsztatowe, spotkań i pracownie,
- d) salę widowiskową z miejscami na ok. 370 osób i strefą dla osób niepełnosprawnych,
- e) nowoczesną infrastrukturę multimedialną i projekcyjną kina (Kino "Ślęza"),
- f) galerię wystawową,

ŚOK zarządza również w Sobótce Zachodniej Filią Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej przy ul. R. Zmorskiego 2.

W 2019 roku ŚOK zorganizował ponad 100 wydarzeń o różnorodnej tematyce: koncerty, spektakle teatralne, pokazy, prezentacje, spotkania, wystawy, przeglądy, warsztaty. Instytucja prowadzi zajęcia stałe. Działa w niej kino wyświetlające aktualny repertuar filmowy.

W ramach działań Biblioteki Publicznej ŚOK od 2013 r. prowadzone jest także Cyfrowe Archiwum Tradycji Lokalnej – stały projekt historyczny oparty o założenia Fundacji KARTA, polegający na gromadzeniu, digitalizacji, opracowaniu i udostępnianiu materiałów historycznych: archiwalnych zdjęć i dokumentów aktywnie pozyskiwanych od chętnych ofiarodawców.

Muzeum Ślązańskie powstało w roku 1962, kontynuując niejako tradycje Heimatmuseum istniejącego w Sobótce od 1926 roku. Nie jest muzeum rejestrowym. Ulokowano je w przedwojennej siedzibie, czyli w tzw. Domu Opata, budynku szpitalnym wzniesionym przez augustianów w 1568 roku. Od początku istnienia Muzeum Ślązkiego założono, że będą w nim eksponowane zabytki związane z kulturą duchową w pradziejach.

Pierwszą wystawę stałą "Wierzenia dawnych Słowian" udostępniono w 1966 roku. Po rozszerzeniu jej ram chronologicznych w 1974 roku otwarto wystawę "Śladami dawnych wierzeń". Do roku 1970 Muzeum było placówką samodzielną, a w latach 1971 – 1992 oddziałem Muzeum Archeologicznego we Wrocławiu, by od 1993 roku stać się muzeum samorządowym, podległym władzom Sobótki.

Z inicjatywy władz miejskich w 1992 r. nadano Muzeum Ślązkiemu imię Stanisława Dunajewskiego, najaktywniejszego z jego założycieli i pierwszego opiekuna. Większość zbiorów Muzeum to zabytki archeologiczne pochodzące w głównej mierze z własnych badań. Pokazna jest również kolekcja skał, minerałów i skamielin. W zbiorach znajdują się również dwa skarby monet zawierające monety numizmaty od XVI do XVIII wieku oraz stale uzupełniana kolekcja map regionu (najstarsza z XVI wieku) oraz kart pocztowych druków i wydawnictw poświęconych miastu i regionowi. Muzeum ponadto posiada zbiory książkowe i fotograficzne. Organizuje okresowe wystawy czasowe prezentujące sztukę współczesną i inne jej formy. Od czasu do czasu odbywają się w nim koncerty kameralne lub spotkania tematyczne.

Organizator proponowanym wnioskiem nie chce likwidować placówki muzealnej, ale utworzyć podmiot, w ramach którego Muzeum stanie się agendą, administracyjnie i księgowo związaną z Ośrodkiem jako podmiotem wiodącym, lecz z zachowaniem budżetu i kierownictwa merytorycznego oraz roli jaką ma dopełniać całość podejmowanych działań informacyjnych i edukacyjnych, w tym ze szczególnym uwzględnieniem swojej marki.

W tym kontekście Organizator swój wniosek o połączenie instytucji opiera przede wszystkim na tradycji działalności obu podmiotów, obserwacjach środowiskowych ich funkcjonowania w tradycji lokalnej – tak odrębnie jak i w kooperacji, ale również na skutkach funkcjonalnych, administracyjnych i ekonomicznych dla samych instytucji jak i dla gminy.

Organizator ma świadomość, że obie w/w instytucje w swym działaniu i powierzonych obowiązkach są bardzo cenne i niezbędne dla dbałości o aktualny lokalny potencjał kulturalny oraz dbałości o spuściznę historyczną przyniesioną przez Polaków, a także zostawioną przez byłych mieszkańców tych ziem i okresu pradawnego. Obie instytucje administrują cennym użytkowo i historycznie majątkiem i zasobem, będącym wyróżnikiem w skali tutejszego regionu gmin ślązkich, który wciąż można i należy intensywnie promować. Obie instytucje współdziałają w ostatnich latach wskutek dobrej współpracy kadry nimi zarządzającej, co owocowało organizacją kolejnych wspólnych edycji Nocy Muzeów i Bibliotek, wspólnie organizowanymi koncertami, spotkaniami tematycznymi, współpracą w procesie wydawniczym interesujących pozycji regionalnych, wspólnym zabieganiem o promocję nauki, pracą nad zbiorami i rozwijaniem zasobów muzealnych.

Jednocześnie Muzeum Ślązańskie w obecnej sytuacji organizacyjnej jest jednostką, którą opuszcza długoletni, zasłużony dyrektor; jednostką, która w nowej odsłonie powinna otrzymać kadrę przygotowaną typowo merytorycznie i doświadczeniem do maksymalizacji funkcji muzeum w ramach czynionych nań nakładów, wdrożenia nowych, niestosowanych dotąd rozwiązań pracy z odbiorcą – grupami wiekowymi, mieszkańcami i turystami; wydajniejszego korzystania ze środków zewnętrznych, intensyfikacji programowej działalności, szerszej niż dotąd promocji jednostki i jej cennych zasobów, aktywniejszego udziału w wydarzeniach organizowanych przez Gminę Sobótka i ŚOK, co w realiach szerszej grupy pracowników merytorycznych ŚOK będzie skuteczniejsze i wydajniejsze.

Połączenie Muzeum Ślązkiego z ŚOK w realiach naszej Gminy ma również sens, ze względu na przenikające się wielokrotnie wątki kulturalne z historią lokalną. ŚOK od pewnego czasu realizuje konsekwentnie koncepcję organizowania wydarzeń upamiętniających lokalne rocznice, organizuje „Targi Sobótkowe”, czy włączał się w organizację słowiańskiego festiwalu SWAR. ŚOK, a w tym działająca w nim biblioteka, zainicjował w mieście wspólne obchody Nocy Muzeów i Bibliotek, pozyskuje, opracowuje i udostępnia materiały archiwalne w ramach działań Cyfrowego Archiwum Tradycji Lokalnej. Zainicjowane zostało zainstalowanie miejskich tablic historycznych odtwarzających nieistniejącą pierzeję miejską; stworzono stałą plenerową wystawę o historii miasta z elementami technologii VR i 3D. Stworzono również stałą interaktywny punkt historyczny poświęcony pamięci

rzeźbiarza i medaliera Theodora von Gosena. ŚOK współuczestniczył przy akcji zrewitalizowania dawnego pomnika dolnośląskiego poety Roberta Rösslera oraz będzie zaangażowany w stworzenie miejskiej makiety dotykowej z kapsułą czasu. Wspomagał stworzenie punktu pamięci Księgi henrykowskiej. Współpracuje z lokalnymi kopalniami dysponującymi cennymi zasobami geologicznymi serpentynitu antygorytowego i granitu. Współpracuje z Muzeum Narodowym we Wrocławiu przy upamiętnieniu schedy Jaroslava Vonki – wybitnego wrocławskiego kowala. Również zbiera relacje mówione świadków, utrzymuje kontakty z przedwojennymi mieszkańcami miasta, promował wydawnictwa muzealne na targach książek we Wrocławiu, współpracuje z grupami rekonstrukcyjnymi animującymi grodzisko w Będkowicach i epokę napoleońską, a także z zespołami ludowymi, w tym reprezentującymi zanikający z wolna folklor czadecki.

ŚOK współpracuje z organizacjami pozarządowymi – Fundacją KARTA, Fundacją Inicjatywa B, Stowarzyszeniem Labiryntarium z Żarowa, działającym na polu kultury ale i utrwalania historii lokalnej oraz współpracuje ze światem akademickim UW, a zbiory pozyskiwane do CATL zasilają m.in. zbiory Biblioteki w Świdniku czy Muzeum Poznańskiego Czerwca.

Plany ŚOK w zakresie historii lokalnej, którą ośrodek zawsze promuje w formie eventów kulturalnych z ciekawymi atrakcjami i obecnością interesujących gości, sięgają na kilka lat do przodu w zakresie m.in. intensyfikacji prac digitalizacyjnych, wprowadzenia możliwie wszystkich zasobów do systemu archiwizacyjnego OSA, pozyskania materiałów historycznych z polskich i niemieckich archiwów, rozwoju miejsc pamięci o polskich bohaterach i honorowych obywatelach ziemi ślążańskiej, ale i historii gminy sprzed 1945, zwiększenia ilości stałych wystaw plenerowych, organizacji nowoczesnych form promocji posiadanych zabytków. ŚOK, posiadający w strukturze kadrę biblioteczną ma możliwość profesjonalnej opieki nad zgromadzonym muzealnym zasobem bibliotecznym będącym w mniejszym użyciu, niż potencjalnie mógłby on być. W dobie planów powrotu kolei pasażerskiej do miasta oraz aktywnych działań konsolidacji istniejących atrakcji turystycznych przez podmioty partnerskie, ŚOK aktywnie nawiązuje do tych działań i wzmacnia je potencjałem swoich zasobów infrastrukturalnych – pojemnej sali widowiskowej, sprzętem kinowym, zgromadzonym sprzętem multimedialnym.

Jako organizator cieszymy się z jednej strony z obserwowanej wcześniej współpracy obu jednostek, ale także dostrzegamy kilkuletnie wyjątkowe starania o zachowanie historii lokalnej podejmowane przez ŚOK, który w standardowej formule funkcjonowania domu kultury nie jest zobligowany zajmować się historią lokalną. Dzięki temu jednak, że ŚOK podjął takie działania wcześniej, dziś wiemy, że nie straciliśmy pewnych okazji oraz czasu, a powstałe atrakcje historyczne mogą już nowocześnie promować przeszłość miasta i pracować na jego wizerunek, jako dbającego o dziedzictwo historyczne. To wszystko w oparciu o zaangażowanie osób – pracowników ŚOK, faktycznie pasjonujących się historią, którą starają się uczynić żywą.

Dodatkowo za wnioskiem połączenia przemawia fakt, że projektowo ŚOK administruje obiektem o nazwie „Regionalne Centrum Kultury Słowiańskiej (RCKS)” oraz fakt, że obiekt ten położony jest, niestety, dość daleko od centrum. Połączenie instytucji w takim mieście jak nasze, spowodowałoby, że ruch odbiorców Muzeum położonego w samym zabytkowym centrum mógłby także pracować na rzecz nowopowstałej instytucji, zaś rozwijane koncepcje przez ŚOK „napędzałyby” ofertę Muzeum. Dzięki temu powstałby kompleksowy podmiot, upowszechniający szeroko pojętą kulturę i historię, działający na obszarze całego miasta, prezentujący historię za pomocą już dostępnych w ŚOK narzędzi.

Placówka zachowująca i prezentująca dotychczasowe eksponaty, edukacyjna, rekonstrukcyjna, animująca w granicach dopuszczonych przez Lasy Państwowe grodzisko w Będkowicach, organizująca nowe stałe wystawy, działania terenowe, spotkania, obsługująca grupy docelowe, świadcząca przewodnictwo, udostępniająca bibliotekę zbiorów specjalnych to przykładowe nowe wyzwania dla placówki zajmującej renesansową, jedną z najstarszych zachowanych w mieście kamienic.

Założeniem organizatora jest zatem, aby nie gasić marki Muzeum lecz ją wzmocnić poprzez sprzężenie jej z instytucją dysponującą dobrymi, rozwojowymi pomysłami w dziedzinie historii oraz zapleczem technicznym.

Nowopowstała instytucja zarządzana byłaby przez wspólnego dla oddziałów kultury, biblioteki i muzeum dyrektora, a bezpośrednio (jak w Bibliotece) przez powołanego kierownika i drugiego pracownika merytorycznego, którzy byłiby rekrutowani z kręgów historycznych/muzealnych/archeologicznych/rekonstrukcyjnych, których wspomagaliby pracownicy ŚOK – działu kultury, Biblioteki, zaplecza technicznego oraz główna księgowa.

Budżet przyznany przez Radę Gminy jest skrupulatnie rozliczany względem każdej jednostki, a w tym jej działów organizacyjnych, co stanowi dodatkową gwarancję utrzymania wsparcia dla Muzeum, a nawet przeznaczenia większych środków na działalność merytoryczną, pochodzących z powstałych w wyniku reorganizacji, oszczędności na administracji, jeśli znajdują się one w jednej strukturze instytucji kultury.

Wybierając drogę łączenia chcemy ponadto uszanować działania obu stron, aby nie doprowadzić do sytuacji konfliktu interesów dwóch instytucji na małym terenie w zakresie działań o charakterze historycznym. Obecność kierownika Muzeum i bezpośredniego jego wsparcia pracownikiem/pracownikami merytorycznymi zmieni także dotychczasowy stan, w którym jedynym takim pracownikiem muzeum był do tej pory wyłącznie jego dyrektor.

W świetle powyższego, w ocenie Organizatora, założenia funkcjonowania Muzeum Ślązańskiego jako kluczowej agendy nowopowstałej instytucji każą uznać, że połączenie nie spowoduje uszczerbku w wykonywaniu dotychczasowych zadań placówki, a wręcz pozwoli jej na unowocześnienie się i nawiązanie do współczesnych standardów obsługi muzealnej mieszkańców, turystów, szkół i innych gości.